

ДОКУМЕНТАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

Тема розвитку галузі культури в Україні та її документаційного забезпечення є актуальною для сучасного документознавства, архівознавства, а також культурології. Вона зумовлена необхідністю наукової оцінки стану та постійного регулювання інформаційно-документаційного забезпечення управління документаційними процесами в системі культури в її численних проявах та структурах, видах і формах. З огляду на постійні зміни сучасної правової та інформаційно-комунікаційної складової цього процесу, вдосконалення системи управління документацією та її презентації для суспільства є важливою регуляторною функцією держави, яка зацікавлена у продукуванні, організації оперативної роботи з документами та збереженні комплексів документів, що відображають діяльність державних структур та інших сфер суспільства, розвиток науки, культури і суспільства в цілому.

Сьогодні Україна зіткнулася з комплексом різноманітних проблем, пов'язаних із управлінням культурної діяльності. Ще у 2005 р. виникло питання про реформування галузі культури. Найголовнішими проблемами цієї галузі були неадекватне розуміння ролі культури і відповідність ролі держави в культурному секторі новим реаліям. Що, зокрема, позначилося на:

- збереженні монополії держави на прийняття рішень у сфері культури та її безвідповідальності за досягнуті результати;
- недостатньому фінансуванні культури та неефективному використанні обмежених бюджетних ресурсів;
- відсутності середньо- і довгострокових програм, що впливали б з чітко визначеної політики розвитку культури;
- розриві інформаційного та культурного простору й розокремленості культурно-мистецького середовища;
- відсутності всебічного аналізу, моніторингу культури та належної системи оцінки результатів цієї діяльності [2].

Однак реформування у сфері культури просувається дуже повільно. Лише через десять років, у 2016, ухвалюється Довгострокова стратегія в галузі культури до 2025 р., яка стала результатом численних обговорень у професійних та громадських колах на регіональному і місцевому рівні, містила врахування аналітичних оцінок і рекомендацій експертів, менеджерів культури та представників державних закладів культури і недержавних організацій культури.

Прийнята напочатку 2016 р. Довгострокова стратегія розвитку української культури має сприяти творчій активності громадянина і формуванню в Україні громадянського суспільства європейського рівня, що передбачає забезпечення реалізації політичних, громадянських, економічних, соціальних і культурних прав громадян, засвоєння та використання новітніх знань і технологій, збереження безцінної культурно-духовної спадщини. Стратегія визначає основні напрями діяльності, які мають вивести сферу культури і творчості з периферії суспільно-політичних інтересів, забезпечивши їй провідне місце в суспільно-економічному розвитку України [1].

Стратегія передбачає фундаментальні зміни в загальній політиці і реформуванні структури Міністерства культури України; проведення інвентаризації та модернізації мережі закладів культури; запровадження нових форм діяльності клубних закладів, центрів народної творчості та культурно-освітніх центрів з урахуванням досвіду держав – членів ЄС та впровадження сучасних інформаційних технологій; створення єдиної уніфікованої бази даних про аматорські колективи, клубні об'єднання та базову мережу клубних закладів; створення системи грантової підтримки для заохочення успішних закладів культури і поширення кращого

досвіду їх діяльності; розширення можливостей закладів культури для провадження самостійної фінансової та господарської діяльності; запровадження обов'язкової контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури [1].

У Довгостроковій стратегії стверджується, що розвиток сфери культури протягом тривалого часу не був пріоритетним у державній політиці, йому не приділялася належна увага та не надавалася підтримка з боку державної влади, що привело до виникнення негативних явищ та конфліктів в українському суспільстві, оскільки сфера культури є важливим показником реалізації прав людини, зокрема таких як право на ідентичність, національну пам'ять, почуття власної гідності та соціальної злагоди. Західний досвід розвитку стратегій культури показав можливості творчого самовираження та оновлення традицій, розвитку творчої економіки, інноваційної політики та активної участі громадськості в побудові сучасної та демократичної держави. У Довгостроковій стратегії визнається, що ефективність культурного розвитку залежить від взаємодії та відповідальності державних органів за стан культури, а також від міжнародної співпраці, міжкультурного діалогу.

Одним із основних напрямів реформ має стати модернізація та удосконалення інструментів документаційного забезпечення сфери управління культурою, що передбачає інвентаризацію та оцінку наявних інструментів підтримки та впливу на сферу культури та їх постійний моніторинг, зокрема визначення ефективності застосування таких інструментів (правових чи фінансових).

У Довгостроковій стратегії доступність культурних надбань і культурних ресурсів має стати важливою передумовою соціального та духовного розвитку, творчої реалізації особистості. Зокрема, йдеться про доступність нових технологій та сучасних форм культурного самовираження незалежно від місця проживання, статусу, приналежності до певної соціальної чи етнічної групи; незалежно від майнового статусу, походження, статі.

Стратегія має сприяти обміну та мобільності творчих людей та ідей, подоланню стереотипів минулого та застарілих схем організації культурного процесу, підвищенню ефективності культурної дипломатії, а також розвитку надійного міжнародного партнерства і формуванню міжнародної підтримки.

Має бути переглянута й діюча мережа державних і комунальних закладів культури, наповнитися новим змістом, новими можливостями та знаннями, щоб ефективно надавати гарантовані Конституцією України послуги та забезпечувати реалізацію права громадян на доступ до культури та участь у культурному житті. Сучасні технології документаційного забезпечення процесів управління мають стати невід'ємним атрибутом діяльності закладів культури та мистецької освіти, що мають враховувати глибокі зміни, що відбулися в суспільстві, у розвитку технологій та у сфері культури і мистецтва, формуванні творця та виробника культурних продуктів та активного одержувача або споживача [1].

З огляду на стратегію культури провідним елементом державної політики, спроможної забезпечити стійкий розвиток, високу конкурентноспроможність української культури, повинен стати модернізований державний протекціонізм. Впровадження системи протекціоністських заходів дає можливість зберегти присутність національного культурного продукту на ринку, що сприятиме стабільному розвитку вітчизняних культурних цінностей, а відтак і розвитку національної культури у всій її цілісності. Розв'язання проблем розробки й реалізації державної політики потребує якісного документаційного супроводу та інформаційно-аналітичного забезпечення.

Довгострокова стратегія розвитку української культури – стратегія реформ до 2025 р., передбачає суттєві зміни у культурній політиці та врахування європейських цінностей, забезпечення реалізації політичних, громадянських, економічних, соціальних і культурних прав громадян, засвоєння та використання новітніх знань і технологій, збереження безцінної культурно-духовної спадщини.

Список використаних джерел:

1. Довгострокова стратегія розвитку української культури – стратегії реформ: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.02.2016 № 119-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/119-2016-%D1%80>. – Назва з титул. екрану.
2. Постанова Верховної Ради України Про Рекомендації парламентських слухань «Культурна політика в Україні: пріоритети, принципи та шляхи реалізації». Київ, 2005. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2680-iv>. – Назва з титул. екрану.

*Лаврентьєва Л. В.,
Маріупольський державний університет, м. Маріуполь*

ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ ТА НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Різкі неконтрольовані зміни у зовнішньому середовищі висувають жорсткі вимоги до побудови сучасної системи економічної безпеки на підприємстві. Вона повинна враховувати всі існуючі загрози, а також прогнозувати потенційну небезпеку для мінімізації негативного впливу на діяльність підприємства.

Т. Г. Васильців зазначає, що можливість появи економічних загроз і небезпек для підприємства виникає насамперед через конфлікт інтересів суб'єктів підприємницького середовища (а також засобів їхнього досягнення) і дії чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування [2, с. 26]. Д. Зеркалов під поняттям «загрози економічній безпеці підприємства» розуміє дію дестабілізуючих природних і/або суб'єктивних чинників, пов'язаних з недобросовісною конкуренцією та порушенням законів і норм, що може спричинити потенційні або реальні втрати для організації [3, с. 272].

Основною метою під час мінімізації впливу ризиків є їх постійний моніторинг. Для цього необхідно чітко з'ясувати показники, за якими його проводити. Моніторинг показників дає можливість передбачити загрозу економічній безпеці, а далі – визначення необхідної стратегії. Стратегія може бути направлена на усунення наявних чи запобігання можливих загроз економічній безпеці підприємства або спрямована на запобігання впливу наявних або можливих загроз чи на компенсацію збитку.

Стратегічне управління ризиками та їх впливом на економічну безпеку підприємства містить, по-перше, визначення переліку контрольованих показників. Від правильності обраних показників (індикаторів) та їх значення залежить ступінь адекватності оцінки ризику, а також можливість запобігання загрозам. По-друге, охоплює контроль обраних значень, а саме моніторинг внутрішніх та зовнішніх ризикових факторів, визначення рівня наявної небезпеки, а за потреби – прийняття відповідних управлінських рішень щодо його зниження чи запобігання. І нарешті коригувальні дії, обрання методу управління ризиком залежно від його рівня.

Для нейтралізації будь-яких загроз економічній безпеці на підприємстві керівництво повинно всі свої зусилля спрямувати на створення та підтримку власної системи безпеки. Тут мається на увазі сукупність органів управління, функціональних служб, засобів і методів, що забезпечують захист життєво важливих інтересів підприємства від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Оскільки кожне підприємство має свої особливості, різний виробничий потенціал, ризикованості виробництва, секретні документи і технології, то система економічної безпеки не може бути шаблонною для усіх господарюючих суб'єктів. Вона повинна мати комплексний характер, тобто гарантувати майнову, фінансову, інтелектуальну, інформаційну, науково-технічну, екологічну безпеку підприємства.

Здебільшого до основних завдань системи економічної безпеки суб'єкта господарювання належать: